

Реалізація вище перерахованих заходів дозволить забезпечити механізм ефективного землекористування, що безумовно позитивно вплине як на економічну ситуації в галузі сільського господарства, так і на економіку країни в цілому. Ці заходи забезпечать ефективне функціонування внутрішнього аграрного ринку, що забезпечить вихід сільськогосподарського виробництва на новий рівень.

Список літератури

1. Андрійчук В. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз : [монографія] / В. Андрійчук. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2006. – 292 с.
2. Гуторов О. Оцінка земельних ресурсів та ефективності інвестицій : [монографія] / О. Гуторов ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2006. – 368 с.
3. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. URL: <https://land.gov.ua>.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

**СЕКЦІЯ 5 ||| ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА І СТАЛИЙ РОЗВИТОК
SECTION 5 ||| ECOLOGICAL ECONOMICS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

УДК 502.335

Савченко Ю. В.
старший преподаватель,
УО ГГТУ им. П. О. Сухого,
Ландова Н. К.
старший преподаватель,
УО ГГТУ им. П. О. Сухого

**ИСТОРИЧЕСКАЯ РЕТРОСПЕКТИВА ФОРМИРОВАНИЯ
ЭКОЛОГИЧЕСКОГО МЕНТАЛИТЕТА СЛАВЯН**

В истории формирования экологического менталитета славян отмечены две противоположные по своей сущности тенденции: эоцентрическая и антропоцентрическая.

Эоцентрическая тенденция более древняя. Она доминировала в архаический период и продолжает доминировать в философии Востока. Согласно эоцентрической точки зрения природа одушевляется, одухотворяется, обожествляется, как абсолютное совершенство. Высший уровень развития отношений «человек-природа» – их абсолютная гармония.

Однако славянские народы в своем развитии пошли противоположным путем. Господствующая ныне антропоцентрическая точка зрения была сформирована посредством усиления объективизма и прагматизма в отношениях «человек-природа».

По мере развития производительных сил человек все больше противопоставляется природе.

В эпоху первобытнообщинного строя (архаический период) ментальность славян определялась высоким уровнем субъективизма, достаточно низким прагматизмом и высокой степенью включенности в окружающую природную среду.

В дохристиянський період становлення державності уже повністю в ментальності слав'ян зникає фактор включеності в світ природи, але посилюється прагматичний підхід і послаблюється суб'єктивізм по відношенню до оточуючому світу.

Християнство, яке на довгий період часу обумовило уклад життя слав'янських народів, в багатьох своїх постулатах по суті визначає об'єктивізм як єдиний можливий підхід до природи, що складається і повністю виключає можливість єднання людини і природи. Достатньо згадати текст Біблії: «І сказав Бог: створимо людину за образом Нашим і подобою Нашою, і даємо їй владу над рибами морськими, і над птахами небесними, і над скотом, і над всією землею, і над всіма гадами, повзаючими по землі» (Бытие 1:26). По суті, християнство протиставило людину природі і визначило прагматичні відносини між ними, як єдино можливі [1, с. 219].

Розвиток виробництва і формування розвинутої промисловості ще більше віддалило людину від природи. Відносини «людина-природа» з цього моменту характеризуються абсолютним прагматизмом, суб'єктивізмом і протиставленістю інтересів. По суті, екологічна ментальність слав'ян визначається як споживаюча.

Однак все зростаюче тиск на природне середовище, в ракурсі споживаючого підходу до ресурсів, примусило людину змінити існуючий економічний підхід до природи на еколого-економічний. Т.е. економічні результати, хоча і не поступили остаточно екологічним пріоритетам, але співвідносились з ними за допомогою діючих норм і нормативів. Але тут варто відзначити, що у слав'янських народів цей період настав трохи пізніше. Це було обумовлено, в першу чергу, специфікою планової економіки, а потім періодом початкового накопичення капіталу.

Однак ще раніше, в початку 20 століття вченим Вернадським В. І. була запропонована концепція коєволюції людини і природи, яка відома як концепція ноосфери.

Сучасний екологічний менталітет слав'ян є фактором їх екологічної культури. Але остання – це неотъемлемий частин загальної культури нації, де по сей день панують прагматично-споживачські складові.

Тем не менше, потреба реалізації власних інтересів примусила людство шукати компроміс з оточуючим природним світом.

Сучасне суспільство опинилося перед вибором: або зберегти споживачський характер взаємодії з природою – і тоді екологічний крах неминучий, або глибоко змінити існуючу систему і зберегти біосферу, в стані придатному до життя.

Тут можна визначити наступні основні напрями:

– вдосконалення методів управління якістю оточуючого середовища (жорсткий контроль, якісне нормування і стандартизація, ефективне економічне стимулювання і т.д.);

– розвиток екологічної складової в науці і техніці (ресурсозберігаючі і енергоефективні технології і обладнання, розвиток альтернативної енергетики, малоотходні виробництва і т.д.);

- стимулирование общественной экологической инициативы;
- повышение уровня экологической образованности общества.

Последние направления являются определяющими критериями развитие экологического менталитета.

Отношения человека и природы отходят от исключительно экономической составляющей, все больше переходя в социальную и духовную плоскость.

Конечно, на современном этапе еще рано говорить о полной гармонизации социально-экономических законов общества и естественных законов природы. Но экологический менталитет славян за последние десятилетия заметно сместился в сторону качественно нового уровня коэволюции человека и природы.

Список литературы

1. Дерябо С. Д., Ясвин В. А. Экологическая педагогика и психология. Ростов-на-дону: Феникс, 1996. 480 с.

**СЕКЦІЯ 6
SECTION 6**



**ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ
ECONOMICS OF TRADE AND SERVICES**

УДК 37.014.542

Артюхов А. Є.

к.т.н., доцент,
доцент кафедри маркетингу,
Сумський державний університет

МЕТОДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Оцінка якості освітніх послуг може відбуватись як в межах закладу освіти (внутрішнє забезпечення), так і зовнішніми експертами, агенціями тощо. В обох випадках особлива увага приділяється питанням соціально-економічного впливу освітньої програми на розвиток окремої галузі промисловості і бізнесу, регіону, держави в цілому.

Таким чином, першою визначальною умовою розбудови успішного закладу освіти є наявність внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Наприклад, як зазначено в нормативній базі [1] в частині стратегії розвитку закладу вищої освіти «В університеті сформовано інституційну основу забезпечення якості. Рівень стратегічного управління включає Наглядову раду університету, Вчену раду університету, ректора. Загальноуніверситетський рівень представлений Радою із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, яка є дорадчо-консультаційним органом, та центром із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. На рівні інститутів (факультетів) також створені ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що забезпечують реалізацію політики університету у сфері забезпечення якості. На базовому рівні внутрішню систему забезпечення якості представляють кафедри, що відповідають за